

Čís. 9293.

Nedostatek oprávnění ke sporu jest otázkou hmotného práva, k níž nelze hleděti z úřadu.

(Rozh. ze dne 19. října 1929, R I 809/29.)

Žalobu československého státu (Státního pozemkového úřadu) a kláštera řádu Premonstrátů procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a nařídil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, věc znovu projednal a rozhodl. Doplnění nařídil odvolací soud mimo jiné i v otázce aktivního oprávnění ke sporu spolužalujícího kláštera.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu spolužalujícího kláštera potud, že z doplnění řízení nařízeného napadeným usnesením vyloučil otázku aktivního oprávnění spolužalujícího kláštera.

Důvody:

Stížnost, čelící proti doplnění odvolacím soudem nařízenému ve dvou směrech, jest důvodná v bodu druhém, že totiž otázka aktivního oprávnění spolužalujícího kláštera jakožto »naturálního vlastníka a uživatele« sporných pozemků, jak ho spisy jmenují, nesmí býti vnášena do sporu z úřadu, a že tedy, ani žalovaní námitku nedostatku tohoto oprávnění nevznesli, neměl se ani odvolací soud této otázky chápati. Neboť nedostatek oprávnění ke sporu jest otázkou hmotného práva, o níž není nikde předepsáno, že by se k ní mělo hleděti z úřadu. Týče se jen soukromého zájmu strany a není právní řád ohrožen, i když připuštěna bude do sporu strana, jež není podmínem právního poměru ve spor uvedeného a není tedy pravou procesní stranou, i musí proto nedostatek oprávnění ke sporu, má-li k němu býti hleděno, býti uplatňován druhou stranou, lze k němu hleděti jen k námitce. Tak daleko však manuální povinnost soudu podle § 182 c. ř. s. nesahá, by soud byl povinen uvést na přetřes i námitky, zdá-li se mu, že jsou na snadě, nýbrž povinnost ta se vztahuje, vyjmouc otázky práva nutícího (jus cogens) jen k doplnění skutkového a průvodního přednesu stran v rámci žaloby daném jejím právním důvodem a v rámci námitek: co nad to jest, jest z povinnosti vyšetřovací vyloučeno a ponecháno podle zásady projednávací úplně na vůli stran.

Čís. 9294.

Ten, komu byl při pozemkové reformě přidělen statek, třeba jen prozatímně, jest požívatelem statku ve smyslu § 87 třetí odstavec j. n. Požívatelkou ve smyslu § 87, třetí odstavec, j. n. jest i jeho pozůstalost.

(Rozh. ze dne 19. října 1929, R I 815/29.)